

Postmottak@bld.dep.no

Deres ref.
14/2625

Vår ref.
14/1862-1

Saksbehandler:

Dato:
10.12.2014

Lov om klageorganer - høring

Det vises til departementets høringsbrev av 8.10.2014 vedrørende ny lov om klageorganer i forbrukersaker, med fastsatt høringsfrist 8.12.2014.

Nedenfor følger en kort høringsuttalelse på vegne av Forbrukertvistutvalget (FTU). Jeg beklager at vår uttalelse kommer noe etter fristen.

Vår alminnelige oppfatning av lovforslaget er at det er klart og greit bygget opp, og at de enkelte bestemmelsene er fornuftige og gode sett i lys bl. a. av de behovene som gjør gjeldende og de erfaringene vi i FTU har som utenrettslig organ for tvisteløsning.

Vi kommenterer ikke spesielt forholdet til de EØS-rettsaktene som langt på vei ligger til grunn for lovforslaget, men forutsetter at forslaget følger opp disse på korrekt måte.

Når det gjelder det redaksjonelle, er vi noe i tvil om overskriften foran § 8: «Kapittel 3 Generelle vilkår for godkjenning». Passer denne overskriften for alle de følgende paragrafene frem til og med § 19?

Særskilte spørsmål til høringsinstansene

Departementet ber s. 20 i høringsnotatet spesielt om høringsinstansenes syn på fire spørsmål. Forbrukertvistutvalget har ingen spesielle synspunkter på spørsmålet om annen forbrukerorganisasjon enn Forbrukerrådet bør kunne inngå avtale om klageorgan. Når det gjelder de øvrige spørsmålene, har vi følgende bemerkninger:

Sekretariat og styre som vilkår for godkjenning av nemnd

Vi støtter forslaget om at klagenemnder bør ha et sekretariat med slike oppgaver som er beskrevet s. 46-47 i høringsnotatet. Vi mener det er særlig viktig at et sekretariatet i mange tilfeller vil kunne avklare saken overfor partene uten nemndsbehandling gjennom veiledning om rettsregler, tidligere praksis, bevisspørsmål osv.

Vi har ikke noe synspunkt på om det bør være et vilkår for godkjenning at nemnda har et styre.

Overgangsordning og frist for godkjenning etter ny lov

Forbrukertvistutvalget finner det naturlig at de nemndene som har godkjenning etter dagens lovgivning, bør tilpasses til og godkjennes etter reglene i den nye loven. Det er vanskelig å se behov for en lengre overgangsperiode. En frist på ett år etter at den nye loven er trådt i kraft, bør være tilstrekkelig. Hvis godkjenning ikke er søkt eller ikke innvilget innen en slik frist, bør rettsvirkninger av eksisterende godkjenning falle bort.

Litispens og avbrytelse av foreldelse

Litispens og avbrytelse av foreldelse henger nøye sammen. Man kan vanskelig tenke seg en ordning hvor saken er litispens etter innbringelse for et klageorgan, uten at innbringelsen for organet også avbryter foreldelse av kravet. Hvor langt disse virkningene av klagebehandlingen rekker, dvs. hvilke sider av saken (hvilke «krav»), som omfattes av litispens og fristavbrudd, kan være vanskelig å vurdere ved behandling av saken ved klageorgan utenfor domstolene. Det bør uansett være sammenfall mellom litispensvirkningen og avbrytelse av foreldelse.

Gjeldende regulering i foreldesl. § 16 annet ledd synes, slik departementet forutsetter i høringsnotatet s. 30, å gi tilstrekkelig hjemmel for fristavbrudd ved innbringelse for godkjent klagenemnd. Litispensvirkningen av behandling i godkjent nemnd foreslås regulert i § 28 i lovforslaget. Selv om ordlyden i bestemmelsene ikke er identisk når det gjelder tidspunktet for litispens og fristavbrudd, må det kunne forutsettes av bestemmelsene vil bli forstått på samme måte.

Gjeldende lov om forbrukertvister har i § 15 annet ledd også en bestemmelse om virkningen av at søksmål reises først ved de alminnelige domstolene. Det bør vurderes om lov om klageorganer bør ha en tilsvarende bestemmelse.

Når det gjelder innbringelse av sak for meklingsorgan som ikke kan avsi rådgivende uttalelse eller treffe bindende vedtak, må det være korrekt som departementet legger til grunn s. 30-31 at dette ikke omfattes av regelen av fristavbrudd i foreldesl. § 16 annet ledd. En lovendring om at innbringelse for et meklingsorgan, herunder Forbrukerrådet, skal ha fristavbrytende virkning, ville muligens måtte suppleres med nye regler om fristens videre løp etter at meklingen er avsluttet – uten resultat, eller med resultat i den ene eller andre retning. Det er ikke sikkert at de reglene som i dag finnes i foreldesloven om videre fristberegning etter avsluttet sak i klagenemnd, og som gir ulike regler for forskjellige utfall i nemnda, uten videre passer ved avsluttet mekling. Etablering av nye regler om fristens videre løp er et problem som lar seg løse, men det vil kanskje kreve nye løsninger.

Som departementet selv påpeker, finnes det hensyn til kan tilsi litispensvirkning ved innbringelse for meklingsorgan. Et viktig hensyn kan være at meklingen ikke bør forstyrres av saksanlegg eller trussel om dette. Som nevnt, bør litispens i tilfelle kombineres med at foreldelse avbrytes. De hensyn som kan tale for litispens og fristavbrudd ved innbringelse for meklingsorgan, er ikke så sterke at dette bør foreslås. Departementets forslag om at innbringelse for meklingsorgan verken utløser litispensvirkning eller avbryter foreldelse,

synes alt i alt å være den beste løsningen. Dette gjelder også når det er Forbrukerrådet som er meklingsorgan.

Andre spørsmål

Klagerett for næringsdrivende part

Vi er enige med departementet i at bare forbrukeren i utgangspunktet bør ha rett til å bringe inn saken for klageorgan (nemnd eller meklingsorgan, inkludert Forbrukerrådet). Et hovedformål med utenrettslige tvisteløsningsordninger i forbrukersektoren er å ivareta forbrukerinteresser. Utgangspunktet bør derfor være at bare forbrukeren kan sette i gang slik klagebehandling. Vi har likevel ingen bemerkninger til at annet kan bestemmes for det enkelte klageorganet.

Avvisning

I listen over avvisningsgrunner i § 11 har vi spesielt merket oss bokstav f) om rett til å avvise sak som vanskelig lar seg behandle uten at dette i vesentlig grad går ut over klageorganets effektivitet. En slik avvisningshjemmel har vi nok ofte savnet i FTU, særlig med tanke på omfattende og komplekse enkeltsaker som kan stjele like mye kapasitet som 10-15 vanlige saker.

Også avvisning pga utløpt frist for å klage (§ 11 første ledd e), jfr. § 10 tredje ledd) er en nyhet. Som klageorgan har vi i FTU neppe savnet en slik fristregel med tilhørende avvisningsadgang. Det kan bli mange frister for forbrukeren å forholde seg til: reklamasjonsfrister og foreldelsesfrister som tidligere, og nå altså i tillegg frist for å bringe saken inn for klageorgan. Det kan stilles spørsmål ved behovet for en slik frist.

Det er en fornuftig ordning at avvisningskompetanse i nemnd kan delegeres til sekretariatet med klagerett til nemnda.

Delegering

I tillegg til mulighet for delegering avvisningskompetanse til sekretariatet (se ovenfor), kan det være fornuftig med mulighet for ytterligere delegering til sekretariatet. Dette er det tatt høyde for i lovforslaget § 25 om forskriftsregulering av bl. a. «delegering av vedtaksmyndighet». Det vil her først og fremst dreie seg om kompetanse til å avgi uttalelse eller treffe vedtak i saker hvor utfallet er gitt pga tidligere praksis i nemnda. Det bør overveies om ordet «vedtaksmyndighet» er treffende for nemnder som ikke treffer bindende vedtak, men som avgir uttalelser som ikke er bindende.

Vennlig hilsen

Trygve Bergsåker
Leder FTU